

Vlaams
Parlement

ingediend op **1647** (2017-2018) – Nr. 2
25 mei 2019 (2018-2019)

Verslag

namens de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media
uitgebracht door Manuela Van Werde

over het voorstel van decreet

van Imade Annouri, Elke Van den Brandt en Bart Caron

houdende wijziging
van het decreet van 27 maart 2009
betreffende radio-omroep en televisie,
wat een verbod op commerciële communicatie
over sportweddenshappen betreft

Samenstelling van de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media:

Voorzitter: Bart Caron.

Vaste leden:

Cathy Coudyser, Marius Meremans, Wilfried Vandaele, Miranda Van Eetvelde, Manuela Van Werde, Herman Wynants;

Karin Brouwers, Sabine de Bethune, Joris Poschet, Orry Van de Wauwer;

Lionel Bajart, Jean-Jacques De Gucht;

Yamila Idrissi, Katia Segers;

Bart Caron.

Plaatsvervangers:

Paul Cordy, Kathleen Krekels, Ludo Van Campenhout, Karl Vanlouwe, Elke Wouters, Peter Wouters;

Cindy Franssen, Maurice Helsen, Tinne Rombouts, Johan Verstreken;

Rik Daems, Francesco Vanderjeugd;

Bert Moyaers, Tine Soens;

Imade Annouri.

Documenten in het dossier:

1647 (2017-2018) – Nr. 1: Voorstel van decreet

INHOUD

I.	Bespreking.....	4
1.	Toelichting	4
2.	Bespreking.....	5
2.1.	Katia Segers	5
2.2.	Lionel Bajart	5
2.3.	Wilfried Vandaele.....	6
2.4.	Karin Brouwers.....	6
2.5.	Bart Caron	7
2.6.	Slotronde.....	7
II.	Stemming.....	8
	Gebruikte afkortingen	9

Op donderdag 4 april 2019 behandelde de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media het voorstel van decreet van Imade Annouri, Elke Van den Brandt en Bart Caron houdende wijziging van het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie, wat een verbod op commerciële communicatie over sportwedenschappen betreft.

De commissie benoemde een verslaggever en besprak het voorstel van decreet, maar kwam niet tot een stemming.

I. Bespreking

1. Toelichting

Wegens afwezigheid door ziekte van eerste indiener Imade Annouri licht indiener *Bart Caron* het voorstel van decreet toe.

De spreker dicht dit voorstel van decreet een wat beperkter toepassingsgebied toe dan het eerder verworpen voorstel van decreet van Katia Segers en Jan Bertels (*Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 1646/1).

Het voorstel van decreet strekt er ten eerste toe om commerciële communicatie voor al dan niet online sportwedenschappen te verbieden.

Ten tweede bepaalt het dat omroepdiensten en programma's niet mogen worden gesponsord door ondernemingen waarvan de voornaamste activiteit bestaat uit het organiseren van al dan niet online sportwedenschappen.

Het thema staat al sinds het WK voetbal in de belangstelling. Toen waren voortdurend dergelijke reclameboodschappen te zien.

Voor al dan niet openbare omroep geldt een ethische verantwoordelijkheid. De VRT hoort een voorbeeldfunctie te vervullen in de omgang met een dergelijke ethisch twijfelachtige praktijk. Gokverslaving is immers een nijpend probleem. De samenleving raakt opgezaagd met de behandelingskosten van de verslaafden, met daartegenover heel weinig maatschappelijke baten.

De indieners hebben uit contacten vooraf begrepen dat andere fracties het toepassingsgebied nog te ruim vinden en zijn bereid om het te verengen tot enkel de openbare omroep VRT. Ze zouden in dat geval amendementen met die strekking indienen.

Sommigen zullen opwerpen dat door een dergelijk verbod geen uitzendingen meer mogelijk zouden zijn met wielren- en voetbalploegen die dergelijke reclame voeren op hun shirts of in hun stadions. Die stelling betwist Bart Caron. Het gaat hier uitsluitend over commerciële communicatie en omroepdiensten en programma's. Want als men deze foute redenering zou voortzetten, zou de VRT al in de huidige regelgeving, waarin ze geen reclame mag uitzenden, geen wielervedstrijden meer mogen uitzenden, gezien de reclame die de wielrenners op hun kledij hebben.

Wel is het de bedoeling om reclamespots met dergelijke inhoud – hoe kort ze ook mogen zijn – te verbieden. In de engere versie zou dat enkel voor de openbare omroep gelden, in de ruimere versie ook voor commerciële televisie. Bart Caron beseft wel dat de ruimere versie aanleiding geeft tot bevoegdheidsdiscussies. Hij refereert aan vergelijkbare federale initiatieven van federaal minister Koen Geens. Indien er inderdaad een bevoegdheidsprobleem speelt, is Bart Caron dus absoluut bereid om het verbod alleen voor de openbare omroep te laten gelden. Voor een uitgebreider verbod zou het initiatief van de federale overheid moeten komen.

Minister Geens heeft al beperkende maatregelen getroffen, maar een verbod is het tot hiertoe niet.

2. Bespreking

2.1. Katia Segers

Katia Segers was erg teleurgesteld om de eerdere verwerping van haar eigen voorstel van decreet betreffende een verbod op commerciële communicatie voor bedrijven die onder de Kansspelcommissie vallen (*Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 1646/3). Ze hoopt dat het veel beperktere voorliggende voorstel van decreet wel in de gratie van de commissie valt.

De indieners tonen zich zelfs bereid om met een amendement het toepassingsgebied nog verder te verengen tot enkel de openbare omroep. Maar daarvoor voelt *Katia Segers* weinig. Ze erkent ten volle de voorbeeldfunctie van de VRT, maar niet alle Vlamingen kijken naar de VRT.

De problematiek is erg zorgwekkend. Er gaat geen dag voorbij zonder noodkreet over gokproblemen. Een nieuw Knackopiniestuk pleit voor een zorgvuldige omgang – lees verbod – op gokreclame. In gesprekken met ex-gokverslaafden hoorde *Katia Segers* telkens weer hoe belangrijk die reclame is. Ten eerste normaliseert ze het gokken en voelt iemand die niet gokt, zich daardoor haast een alien. Ten tweede geeft die reclame een directe impuls, zeker voor de heel verslavende producten.

Hier is dus zeker sprake van een urgentie. Uit de vermelde gesprekken met ex-gokverslaafden bleek ook dat dezen beseffen dat niet alles van de ene dag op de andere op te lossen valt. Uiteraard zou het veel sneller vooruit mogen gaan en ruimer mogen worden opgevat, maar elke kleine stap op weg naar een oplossing is meegenomen.

Katia Segers zal het voorstel van decreet dan ook goedkeuren.

2.2. Lionel Bajart

Net als bij het eerder vermelde voorstel van decreet van *Katia Segers* en *Jan Bertels*, kan *Lionel Bajart* opnieuw niet anders dan naar het advies van de Raad van State bij dat voorstel te verwijzen (*Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 1646/2), en naar het eerdere arrest van het Grondwettelijk Hof dat daarin vermeld staat.

Volgens het advies en het arrest is de Vlaamse Gemeenschap duidelijk niet bevoegd om gokreclame aan banden te leggen. Ze laten op dat vlak geen enkele ruimte voor interpretatie.

Voor de aangekaarte gokproblematiek en de noden van de verslaafden heeft *Lionel Bajart* alle begrip. *Katia Segers* verwees terecht naar de impulsen die uitgaan van commerciële boodschappen om nog meer mensen tot gokken aan te zetten. Maar intussen heeft het federale niveau al beslist om in te grijpen en zullen er regels komen over het uitzenden van gokreclame bij sportwedstrijden. Daarin zal ook de bescherming van minderjarigen worden opgenomen.

Met andere woorden is het Vlaams Parlement niet de aangewezen plaats voor een dergelijk initiatief. Mochten de federale maatregelen voor sommige partijen onvoldoende blijken, dan zullen ze dat op het federale niveau moeten aanklaan. Het voorliggende voorstel van decreet strekt daarentegen tot een verbod zonder rechtsgrond. Een oplossing is dat niet, want het kan niet voor gevolg hebben dat er daadwerkelijk geen gokreclame meer zal zijn.

Op een vraag om uitleg heeft minister Sven Gatz op 28 maart 2019 geantwoord dat de VRT over dit thema heel wat klachten heeft gekregen, waarvan sommige expliciet verwezen naar de voorbeeldfunctie van een openbare omroep (*Hand. VI.Parl. 2018-19, nr. C 133*). Daartegenover staat dan de afwachtende houding van de VRT zelf.

Vorig jaar werd een ethisch charter aangekondigd, maar nu verschuilt de VRT zich achter de lopende wetgevende initiatieven. Dat vindt Lionel Bajart een bizarre gang van zaken. Als sectoren of bedrijven zich geconfronteerd zien met nakende wetgeving, bombarderen ze volksvertegenwoordigers met gelobby en acties die moeten aantonen dat daarover eigenlijk geen regelgeving nodig is. De VRT grijpt een dergelijke situatie daarentegen net aan om geen actie te ondernemen. Ze houdt het bij een mooie belofte.

De VRT blijkt dus de voorbeeldrol die het publiek haar toedicht en waarover ook de commissie het vaak heeft, toch alleszins in verband met deze thematiek niet op te nemen, besluit Lionel Bajart.

2.3. Wilfried Vandaele

Wilfried Vandaele noemt het verstandig om een dergelijk initiatief op de openbare omroep te concentreren. Als de commissie het voorliggende voorstel van decreet niet goedkeurt, zou ze daar een waardig alternatief tegenover moeten zetten, bijvoorbeeld een voorstel van resolutie waarin de openbare omroep de opdracht krijgt om haar deontologische code zo aan te passen dat ze haar voorbeeldfunctie met betrekking tot gokreclame beter waarmaakt dan vandaag het geval is. Dat zou dan een belangrijk signaal zijn met betrekking tot de volgende beheersovereenkomst.

Van het voorliggende voorstel van decreet vindt de meerderheid de intentie goed. Ze is het eens met de bedoeling om de gokreclame aan banden te leggen, maar vindt een decreet niet het geschikte instrument. De meerderheid verwacht zoals gezegd meer heil van een resolutie met een opdracht met betrekking tot de beheersovereenkomst van de VRT (*Parl.St. VI.Parl. 2018-19, nr. 1948/1*).

2.4. Karin Brouwers

Ook de CD&V-fractie blijft bij haar stelling naar aanleiding van het verworpen voorstel van decreet van Katia Segers, namelijk dat de bevoegdheidsproblemen eerst een duidelijke oplossing behoeven, deelt *Karin Brouwers* mee. De amendering die Bart Caron suggereert, zal daarvoor evenmin een oplossing zijn, aangezien die dan weer een ongelijk speelveld zou veroorzaken.

Wellicht al op 4 april 2019 zelf zal er een nieuw voorstel van resolutie worden ingediend, kondigt het commissielid aan. Het zal ertoe strekken dat de VRT een ethische code aanneemt met betrekking tot de gokreclame. De volgende beheersovereenkomst zal op dat punt duidelijkheid moeten verschaffen. Voorts kan een dergelijk voorstel van resolutie de Vlaamse Regering oproepen om samen met de Federale Regering een degelijk en geïntegreerd kansspelbeleid mogelijk te maken.

Gezien het nakende einde van de regeerperiode is een dergelijke resolutie vooral een oproep voor de volgende Vlaamse Regering. Het voorstel kan nog op de agenda komen van de laatste plenaire vergadering van de huidige zittingsperiode, op 24 april 2019. Daarmee zou het Vlaams Parlement dan een gezamenlijk signaal kunnen geven dat het begaan is met de negatieve effecten van gokken en gokreclame. Zo zou dat op een juridisch correcte manier gebeuren.

2.5. Bart Caron

Bart Caron kan aanvaarden dat het Vlaams Parlement, gezien het vermelde advies van de Raad van State, niet bevoegd is voor handelsreclame op televisie voor producten of diensten waarvoor de federale overheid bevoegd is. Maar zoiets neemt niet de bevoegdheid van de Vlaamse overheid weg om haar eigen instellingen te reguleren. Vandaar de suggestie om een amendement in te dienen dat het voorstel van resolutie tot de VRT beperkt, aangezien een dergelijk verbod niet mogelijk is voor de zenders van SBS en Medialaan.

Per slot van rekening legt de Vlaamse overheid de VRT nu al reclamebeperkingen op, zowel met betrekking tot de opbrengst als de tijdsblokken. Bovendien heeft het huidige Mediadecreet specifiek op de VRT gerichte regels met betrekking tot bepaalde producten en tot reclame die zich tot kinderen richt. Dergelijke regels vormen geen algemene reclamebeperking maar beperken wel de VRT.

2.6. Slotronde

Karin Brouwers vindt het delicaat om nog in te grijpen in een op haar eind lopende beheersovereenkomst, gezien de daaraan verbonden financiële engagements. Het is begrijpelijk dat Groen zoiets wil proberen, maar het beleid hoort zich correct op te stellen ten aanzien van de VRT en de andere spelers. In die zin voelt het commissielid wel wat voor het argument van Katia Segers over het gelijke speelveld.

Dit vergt een grondiger debat. Het is dan ook niet aangewezen om snel een voorstel van decreet goed te keuren en zonder zekerheid over de bevoegdheid op de VRT toe te passen. Een – bij voorkeur kamerbreed – voorstel van resolutie is een veel betere oplossing.

Katia Segers is niet overtuigd door het bevoegdheidsargument. Ten eerste heeft federaal minister Koen Geens zelf in een hoorzitting aangegeven dat het een gemeenschapsbevoegdheid betreft. De Raad van State heeft weliswaar een andersluidend advies uitgebracht, maar het Mediadecreet verbiedt hoe dan ook reclame op bepaalde producten, waaronder producten vanaf een bepaald alcoholpercentage. Nochtans is ook de bescherming van de gezondheid federale materie. Over reclame voor alcoholhoudende dranken is er nooit een KB gekomen.

Als het Vlaams Parlement dit echt zou willen, is een dergelijke regel dus mogelijk.

Op het argument betreffende het einde van de legislatuur repliceert het commissielid dat het Vlaams Parlement dit onderwerp al lang ter sprake brengt met vragen om uitleg, actuele vragen en voorstellen van decreet. Aangezien de andere commissieleden doordrongen zijn van de urgentie, zouden ze op zijn minst dit voorstel van decreet moeten goedkeuren.

Bart Caron stelt de leden van de meerderheid de vraag of ze ongeacht het instrument of het beleidsniveau, nog reclame op de VRT willen toelaten. Of willen ze die verbieden?

N-VA is niet a priori gekant tegen een verbod op gokreclame op de openbare omroep, antwoordt *Wilfried Vandaele*. Voor zijn fractie is een dergelijk verbod bespreekbaar.

Op een moment dat er een nieuwe beheersovereenkomst met de VRT op komst is, is het niet aangewezen om nog in de lopende afspraken in te breken. In het licht van de nieuwe overeenkomst is het verbod dus wel bespreekbaar.

Lionel Bajart antwoordt dat hij in zijn eerste reactie al heeft gewezen op een bepaalde verantwoordelijkheid.

Karin Brouwers sluit zich aan bij de twee vorige sprekers. Het wordt een onderdeel van het voorstel van resolutie dat er aankomt.

Bart Caron hoopt alvast dat dat voorstel van resolutie wat forser zal zijn dan louter een ethische code. Nu al legt de Vlaamse overheid de VRT heel wat verboden en geboden op, bijvoorbeeld verboden betreffende excedenten op reclame-inkomsten en reclame voor bepaalde producten, en verplichtingen op het vlak van productie-uitbesteding en personeelsbeleid.

II. Stemming

Aan het einde van de zittingsperiode 2014-2019 had de commissie geen stemming over het voorstel van decreet gehouden.

Bijgevolg is het voorstel van decreet vervallen.

Bart CARON,
voorzitter

Manuela VAN WERDE,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

KB	koninklijk besluit
SBS	Scandinavian Broadcasting System
VRT	Vlaamse Radio- en Televisieomroeporganisatie
WK	wereldkampioenschap